

ג ל י ר נ ר ת ל ע י ר ו נ ב פ ר ש ת ה ש ב ר ע
ערוכיה בידי נחמה ליבוביץ

ב"ה.

זנה השמים עטרה
יו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנוער
הסתדרות נשי מזרחי באמריקה
מהדורה מיוחדת בטביל ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לחנוך ולתרבות תורניים בגולה

תרומה (תש"ג) כ"ה מתוך דברי אגדה

שמרת רבוז ל"ג: ... אליהוא אמר (איוב כ"ו): "סדי לא מצאנוהו שגיא כח" מי ששומע פסוק זה, הוא אומר: שמא חרופים הוא חס ושלום?! אלא כך אמר אליהוא: לא מצינו כח גבורתו של הקבה"ו עם בריותיו, שאין הקבה"ו בא בסרחות עם בריותיו, לא בא על האדם אלא לפי כחו, אתה מוצא כשתן הקבה"ו את התורה לישראל, אלו בא עליהם בחזק כוחו, לא היו יכולין/לעמוד, שנאמר (דברים ה') "אם יוספים אנחנו לשמוע את קול ה' אלוקינו - ומתנו", אלא לא בא עליהם אלא לפי כחם, שנאמר (תהלים כ"ט) "קול ה' בכוח", "בכוחו" - אינו אומר, אלא "בכוח", לפי כחו של כל אחד ואחד. ד"א (איוב כ"ו) "סדי לא מצאנוהו שגיא כח" - בשעה שאמר הקבה"ו למשה: "עשה לי מסכן" - התחיל משה מתמיה ואומר: "כבודו של הקבה"ו מלא עליונים ותחתונים, והוא אומר: עשה לי מסכן?! (תנחומא: בשעה שאמר לו הקבה"ו "ועטו לי מקדש ושכנתי בתוכם" אמר משה: רבונו של עולם, הנה הטמים וטאי הטמים לא יכלכלוך...) ועוד היה משה מטחל ורואה ששלמה עומד ובונה בית המקדש, שהוא גדול מן המסכן ואומר לפני הקבה"ו (מלכים א' ה') "כי האמנם יטב אלוקים על הארץ" אמר משה: "ומה בית המקדש שהוא יותר ויותר מן המסכן, שלמה אומר כן, מסכן על אחת כמה וכמה!" ... אמר הקבה"ו: "לא כטם טאהא טבור, כך אני טבור, אלא עטרים קרש בצפון ועטרים קרש בדרום וחמשה במערב (שם"י כ"ו ח"ב) ואצמצח שכונתי שלי ואשכון ביניהם."

שמרת רבוז ל"ג: (כ"ה ג') "ויקחו לי תרומה" - הדא הוא דכתיב (שיר השירים ה') "אני יטנה ולבי ער" - אמרה כנסת ישראל: אני יטנה מן הקץ - אלא הקבה"ו על שג' (תהלים ע"ג) "צור לבבי וחלקי אלוקים לעולם" אני יטנה ממעשה העגל (=התיאטתי שמא חס ושלום לא יתרצה עווד, "ישנה" - נרדמתי ונדממתי - "מתנות כהונה") והקבה"ו מרתיק עלי (לשון הבאה ודפיקה), הוי "ויקחו לי תרומה".

מדרש אגדו תרומה: "דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה... ועשית את המזבח עצי סלים". - וכל ענין המנורה והשלחן והמזבח והקדשים והאהל והיריעות וכל כלי המסכן - מפני מה? אמרו ישראל לפני הקבה"ו: רבונו של עולם, מלכי הגוים יש להם אהל ושלחן ומנורה ומקטר קטרת, וכן הוא תכסיטי מלוכה, כי כל מלך צריך לכך, ואתה הוא מלכנו וגאלנו מושיענו - לא יהיו לפניך תכסיטי מלוכה, עד שיועד לכל באי עולם כי אתה הוא המלך?

אמר להם: בני, אותם בשר ודם צריכים לכל זה, אבל אני איני צריך, כי אין לפני לא אכילה ולא שתיה, ואיני צריך מאור, ועבדי יוכיחו כי השמש והירח מאירים לכל העולם ואני משפיע עליהם מאורי, ואני אשגיח עליהם לטובה בזכות אבותיכם.

אמרו ישראל לפני הקבה"ו: רבונו של עולם אין אנחנו מבקשים את האבות (ישעיה ס"ג), "כי אתה אבינו, אברהם לא ידענו וישראל לא הכירנו". אמר להם הקבה"ו: אם כן עשו מה שאתם חפצים, אלא עשו אותם כאשר אני מצוה אתכם... שני "ועשו לי מקדש...". "ועשו מנורה... ועשו שלחן... ועשו מזבח מקטר קטרת."

1. מה המשותף בשלש המדרשים בהסבירם את טעם המסכן ומה השאלה שרצו כלם לתרץ?
2. מהו הקשר שבין הפסוק באיוב כ"ו המובא במדרש הראשון ובין רעיונו העיקרי של המדרש?
3. מהי כונת המדרש הראשון בהדגישו את המדות הקטנות שבמסכן?
4. מתי צוה משה לעשות מסכן לפי דעת המדרש השני ומה מצריכו לקבע את זמן הצווי כאשר קבע?
5. מה הרעיון שרצה המדרש השלישי לבטא בעזרת הפסוק מישעיה ס"ג, מה הקשר שבין פסוק זה לבין בקשת ישראל לבנות מסכן לה'?
6. נטה להסביר את ההבדל שבין שלש המדרשים בנתינת טעם למסכן!

השאלות המסומנות X קטות והמסומנות XX קטות ביותר. ענה לפי יכלתך והבנתך. תשובות יש לשלוח לנחמה ליבוביץ, הסתדרות הציונית העולמית, המחלקה לחנוך ותרבות תורניים, ירושלים ת.ד. 92.